

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Факультет іноземної філології
Історичний факультет

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали

III Міжнародної науково-методичної конференції

6 травня 2022 р.

Харків – 2022

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі:

Н.В. Руда – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Л.М. Ямпольська – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

І.А. Скрзловська – кандидат філологічних наук, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

К.Є. Жукова – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

О.Ю. Озерська – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Н.С. Самойленко – викладач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С.Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського-національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 6 від 15.06.2022*

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції, 6 травня 2022 р. Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. 299 с.

До збірника увійшли матеріали III Всеукраїнської науково-методичної конференції «Сходознавство. Актуальність та перспективи», присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики навчання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди, 2022

Горбань Марина. Колоніальна політика Великої Британії в Індії у Вікторіанську епоху.....	243
Дейнеко Юлія. Кодекс Бусідо як основа філософії самураїв.....	245
Дерев'янка Анастасія. Проблема розлучень у Китаї під час пандемії COVID-19.....	247
Дерід Ірина, Федотова Дар'я. Місце та роль Японії у світовій економіці.....	249
Дівичька Софія. Війна зі шкідниками у Китаї в період «Великого стрибка».....	251
Дьякова О.В., Топчій Даніїл. Національно-визвольний рух у Криму 1917 року.....	253
Ігнатова Тетяна. Політика Іді Аміна: «Уганда для угандійців».....	255
Кебадзе Мадона, Майсурадзе Мзия, Елизбарашвили Георгий. Культурная жизнь Кахетинского региона в царскую эпоху.....	257
Кошовий Сергій. Новий вимір литовсько-тайванських відносин.....	260
Кравченко Вікторія. Становище жінки за законами Ману в Стародавній Індії.....	262
Кубасова Аліна. Опіумні війни та їх наслідки для Китаю.....	264
Кучеренко Лілія. «Червоний туризм» у Китаї.....	267
Матей Юлія. Вектори співробітництва Азербайджану в енергетичній сфері в 1993–2003 рр. у контексті нафтової політики Гейдара Алієва.....	269
Мацейко Ольга. Таїланд: «країна третього світу» чи перспективний регіон для інвестицій.....	272
Москальова Анастасія. Становище жінки в Стародавньому Єгипті.....	274
Олійник Олександр, Олійник Юлія. Регулювання обов'язків людини і громадянина в ісламських країнах Африки та Сходу.....	276
Орищенко Карина, Кошляк Вікторія. Мао Цзедун – генератор проєктів економічного розвитку КНР: «китайська мрія» чи реальність?.....	278
Павленко Ольга. Османський гарем за часів правління султана Сулеймана Кануні в кінематографі (на прикладі серіалу «Величне століття»).....	280
Павленко Світлана. Співробітник консульства як судовий вирок.....	283
Розмариця Єгор. Розвиток ракетно-космічної галузі в Китаї під час пандемії COVID-19.....	285
Сопельняк Анастасія. Проблеми дипломатичних відносин Вірменії та Туреччини.....	288
Ткачук Анатолій, Кузь Віталій. «Жіночий султанат» як особливий етап історії Османської імперії XVI– XVII ст.....	290
Хоменко Влада. Розвиток астрономічних знань у Стародавньому Вавилоні.....	292
Хоміддінова Нігіна. Китайське економічне диво. Економічне зростання Китаю в сучасних умовах.....	294
Чохелишвили Ланда, Бочоридзе Уча. «Красный февраль»: от независимости до аннексии.....	296

саме, а також ввів ряд економічних санкцій. До прикладу сусідня Латвія зазвичай привертала більше уваги з точки зору Тайваню у зв'язку з розміщенням єдиного представництва самоврядного острова в Балтійському регіоні ще з 90-х рр. минулого століття.

Існуюча практика різнорідного тиску Китаю на Литву цілком вписується у відому давньокитайську ідіому «убити курку, щоб налякати мавпу» (殺雞儆猴), яка має запобігти подібним крокам іншими суб'єктами міжнародного права. Пекін продовжує відстоювати свою «червону лінію» щодо Тайваню, щоб унеможливити інших слідувати прикладу Литви.

Прагнення Литви замінити, за словами очільника зовнішньополітичного відомства країни, «нестійкі» відносини з КНР на «стійкі» з Тайванем має певні ризики. Зокрема Литва, на думку експертів повільно встановлює нові відносини з Тайванем. Зауважимо, що за таких обставин це може призвести до того, що Литва поступиться своєю конкурентною перевагою Чехії чи Словаччині.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Lithuania to support “those fighting for freedom” in Taiwan, 09.11.20, EURACTIV. URL: https://www.euractiv.com/section/politics/short_news/lithuania-to-support-those-fighting-for-freedom-in-taiwan/
2. Lithuania quits ‘divisive’ China 17+1 group, 24.05.21, EURACTIV. URL: <https://www.euractiv.com/section/china/news/lithuania-quits-divisive-china-171-group/>
3. Lithuania quit 17+1 because access to Chinese market did not improve, its envoy says, 01.06.21, South China Morning Post. URL: <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3135522/lithuania-quit-171-because-access-chinese-market-did-not>
4. Lithuania’s decision to quit China-CEEC 17+1 won’t change fundamentals of platform, 23.05.21, Global Times. URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202105/1224260.shtml>
5. Taiwan to open its representative office in Lithuania, 20.07.21, Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Lithuania. URL: <https://urm.lt/default/en/news/taiwan-to-open-its-representative-office-in-lithuania>
6. 在歐洲的首個「台灣」代表處！外長吳釗燮：將在立陶宛設代表處, 20.07.21, United Daily News. URL: <https://www.gvm.com.tw/article/81030>
7. Statement on China's Decision to Recall Its Ambassador to Lithuania, 10.08.21, Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China. URL: https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/2535_665405/t1898570.shtml
8. Assessment of cybersecurity of mobile devices supporting 5G technology sold in Lithuania, 23.08.21, NCSC under the MOND Innovation and Training Division. URL: https://www.nksc.lt/doc/en/analysis/2021-08-23_5G-CN-analysis_env3.pdf

СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ ЗА ЗАКОНАМИ МАНУ В СТАРОДАВНІЙ ІНДІЇ

Кравченко Вікторія, студентка 3 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: к. і. н., доц. Беззубенко А.В.

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що останнім часом у світі роль жінки у всіх сферах життя зростає. Обговорення з приводу становища жінки в

суспільстві ведуться постійно. Проте, Індія визнана найгіршим та найнебезпечнішим місцем у світі для жінок. Історично склалося, що чоловіка вважають годувальником, а жінку вважають слабкою статтю, яка опікується родиною, виховує дітей.

У даному дослідженні буде проаналізовано правове становище жінки в індійському суспільстві за Законами Ману.

Закони Ману вважаються найвідомішим раннім правовим кодексом Індії. Основні положення, які характеризують становище жінки в індійському суспільстві містяться у другому, третьому, п'ятому, дев'ятому розділах, зокрема ст. 12-14, ст. 17, ст. 51, ст. 55-56 (розділ II); ст. 56-57 (розділ III); ст. 147-151, ст. 154-169 (розділ V); ст. 2-8, ст. 10-13, ст. 18-23, ст. 46, ст. 77, ст. 80-81 (розділ IX) [1]. Варто підкреслити, що Закони насамперед стосувалися жінок, які належали до «двічі народжених» і, безумовно, мали менше значення для представників нижчих каст. Становище жінки у ранньоведійській період було кращим, проте у більш пізній період спостерігаються зусилля брахманської еліти обмежити її юридичну незалежність.

Протягом усього життя жінка перебувала під наглядом чоловіка. Жодної самостійності у неї не було, вона повинна була все робити з дозволу свого чоловіка. З самого дитинства за жінку несе відповідальність батько, коли жінка виходить заміж – її чоловік, а якщо стає вдовою, то за нею доглядають сини. «У дитинстві їй належить бути під владою батька, у молодості – чоловіка, після смерті чоловіка – [під владою] синів: нехай жінка [ніколи] не користується самостійністю» [1].

Закони Ману не передбачали укладення шлюбного договору, але був обов'язковий обряд одруження, причому брати за дружину можна було тільки жінку своєї варни. Шлюбний вік для жінок був невисоким. Наприклад, за Законами Ману тридцятирічний чоловік міг взяти за дружину дванадцятирічну дівчинку, двадцятичотирирічний – восьмирічну. Шлюб являв собою майнову угоду, внаслідок якої чоловік отримував собі дружину, і таким чином вона ставала його власністю. Заміжня жінка повинна дбати про свого чоловіка, бути покірною та вірною дружиною. Ось, наприклад, лягати спати та вживати їжу необхідно лише після того, як це зробив чоловік. Саме тут існував обряд самоспалення жінок під час поховання чоловіка.

Вдова, у свою чергу, не мала можливості виходити заміж вдруге. Такий шлюб вважався ганебним, подібним до зради. Спадкоємець, народжений від іншого чоловіка (в іншому шлюбі) «у цьому світі не визнається». Обмеження, що накладаються на жінок щодо повторного заміжжя, були спрямовані на приборкання пороків, повсюдно приписуваних їм у Законах Ману, на вдосконалення їхньої природи (волі) і, звичайно ж, на збереження чистоти роду. Вдова була приречена на аскетичне життя: вона повинна була спати на голій землі, їсти один раз на день, не вживати меду, м'яса, вина, солі, не носити прикраси та кольоровий одяг.

Щодо чоловіка, то таких обмежень не було. Відповідно до Законів Ману: «Якщо дружина не приносила чоловікові потомства, він міг узяти іншу на восьмому році спільного життя; якщо народжувала дітей мертвими – на десятому; лише дівчаток – на одинадцятому, а якщо «говорить грубо – негайно» [1].

Головна функція жінки в Стародавній Індії – бути гарною дружиною, господинею та матір'ю. Основним її завданням вважалось народження дітей, перш за все синів, оскільки саме на них покладался обов'язок здійснювати поминальні обряди за померлими предками. Жінкам, особливо з вищих соціальних класів (каст), заборонялося мати будь-які зв'язки, спілкуватися з чоловіками. У громадських місцях жінка перебувала тільки у присутності свого чоловіка. Існували жорстокі покарання за невиконання своїх обов'язків, як дружини, а також за свавілля. Необхідно зазначити, що при визначенні покарання жінка прирівнювалася до шудри – нижчої з чотирьох варн Стародавньої Індії [2, с. 69].

Жінка не мала доступу до священних книг Вед і релігійних установ, а також можливостей для духовного удосконалення та спілкування з богами. Вважалося, що вона є нездатною до навчання, пізнання істини [3, с. 211].

Проаналізувавши статті 56, 57 і 59 розділу III Законів Ману, можна дійти висновку, що становище жінки у певних випадках було гідним пошани, з жінкою необхідно було вести себе ласкаво, забезпечувати та утримувати її. «Де жінки шануються, там боги радіють; але там, де вони не шануються, там усі ритуальні дії (ктіуа) безплідні» [1]. «Та родина, де жінки, члени родини, сумують, швидко гине, але та, де вони не сумують, завжди процвітає»; «тому людьми, які бажають благополуччя, вони повинні бути шановані [даруванням] прикрас, одягу та їжею на свята і урочистості» [1].

Таким чином, не дивлячись на важливу роль жінки в родині, більшість давньоіндійських джерел, Закони Ману зокрема, говорять про її підлегле становище. Так, Закони визначали досить низький статус жінки у суспільстві. Основною її функцією було народження дітей, приготування їжі, домашнє господарство, турбота про чоловіка. Жінка не могла бути незалежною та самостійною у силу її слабкої та мінливої природи.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закони Ману. URL: <https://kph.ffs.npu.edu.ua!/e-book/clasik/data/asiatica/indica/samhita/manu/rus.html>
2. Альбедиль М.Ф. Женская энергия – основа семейных отношений в индуизме. *Индийская жена*. М.: Восточная литература, 1996. 429 с.
3. Ляшенко Е.Н. Правовое положение женщины по древнеиндийским источникам. *Вестник ВУУТ*. 2013. №2 (78). С. 210-218. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/pravovoe-polozhenie-zhenschiny-po-drevneindiyskim-istochnikam>
4. Бэшем А.Л. Чудо, которым была Индия. Пер. с англ. М.: Главная редакция восточной литературы издательства «Наука», 1977. 616 с.

ОПІУМНІ ВІЙНИ ТА ЇХ НАСЛІДКИ ДЛЯ КИТАЮ

Кубасова Анна, студентка 3 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Науковий керівник: к. і. н., доц. Ямпольська Л.М.

Коли ми отримуємо інформацію про опіумні війни в Китаї XIX ст., перші думки, які з'являються у нас – про наркотики та залежність від них різних категорій китайського населення. Однак значення опіумних війн полягає не лише в цьому, а й у надзвичайно високому економічному інтересі Великої Британії, Франції та інших європейських держав до китайського ринку, задля чого правлячі кола цих країн були готові на різні зовнішньополітичні маніпуляції. На сьогодні КНР має в своєму торговому обігу значну частину імпорту, що порушує торговий баланс країни, тому тема про торгіву рівновагу є досить актуальною. На прикладі опіумних війн у Цинському Китаї можна з'ясувати, які наслідки мали спроби коригування торгової рівноваги у XIX ст.

Завдання нашої доповіді – визначити причини, проаналізувати опіумні війни в Китаї у XIX ст. і визначити їхні наслідки для країни.

Наприкінці XVIII ст. британці намагалися «відкрити» китайський ринок для своїх товарів. Оскільки він був штучно закритий, і Китай не бажав купувати європейські промислові товари, то вартість експорту Китаю була значно вищою, ніж його імпорт, тому різницю європейцям доводилось покривати сріблом [2, с. 42].